

OTÁZKY A ODPOVĚDI TÝKAJÍCÍ SE PRAKTICKÉ APLIKACE NOVELIZOVANÝCH USTANOVENÍ ZSPOD Z OBLASTI ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

Zpracováno na základě otázek z dvoudenního metodického setkání MPSV s KÚ, MHMP a ÚMPOD ve dnech 23. – 24.1. 2025

Dokument, který se vám dostává do rukou, byl vytvořen v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky „Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti“ reg. číslo CZ.03.02.02/000210 realizovaného v letech 2022–2025.

I. Otázky k evidenci spisové dokumentace dětí

- Co je to „stejnopis“ spisové dokumentace dětí? OÚ ORP tedy postupuje originál vyhodnocení situace dítěte, IPOD a dalších písemností, které jsou součástí spisu? Co má spisová dokumentace dětí obsahovat, je možné do ní zahrnout i dokumenty, které nejsou výslovně uvedeny ve výčtu § 21 odst. 2 ZSPOD (např. rozsudky)?

Stejnopis = **originál nebo jedno z originálních vyhotovení spisu**. Součástí stejnopisu spisové dokumentace jsou listiny a písemnosti uvedené v § 21 odst. 2 ZSPOD, včetně písemností určených soudem (návrhy), rozhodnutí soudem, záznamu o vyhodnocení dítěte, IPOD atd.

Požadavek na **předání** stejnopisu spisové dokumentace nebrání tomu, aby součástí stejnopisu byly kopie některých písemností, které nelze krajskému úřadu předat v originálním vyhotovení – např. protokol o jednání s rodiči, podepsané vyhotovení IPOD atd.

- **Jak se postupuje spis od OÚ ORP na KÚ?**

Stejnopis spisové dokumentace lze KÚ předat v podobě listinného stejnopisu nebo v podobě elektronického stejnopisu. Listinný stejnopis spisu lze KÚ zaslat poštou spolu s průvodním dopisem nebo předat osobně spolu s pořízením

předávacího protokolu. Elektronický stejnopis se KÚ předává prostřednictvím datové schránky, opět se stručným průvodním dopisem.

Předání spisu neznamena postoupení spisu. Postoupením se správní orgán spisu tzv. „zbavuje“ a předává ho jinému příslušnému orgánu. V tomto případě však 1 stejnopis spisu zůstává na OÚ ORP a 1 stejnopis se předává KÚ. Po předání stejnopisu pak OÚ ORP i KÚ pokračují ve vedení své vlastní spisové dokumentace o dítěti.

Protože se nejedná o postoupení, ale o předání spisu, nevydává se o předání žádné usnesení.

- **Má spis dítěte také obsahovat záznam o určení oprávněných úředních osob?**

Spis dítěte je také správní spis, ale určení oprávněných úředních osob není nutné vkládat do spisu, vyplývá to totiž už z přidělení spisu určité osobě ve spisové službě.

- **Spisová dokumentace dítěte pro zprostředkování versus spis Om – je v tom rozdíl?**

Ano. Spisová dokumentace o dítěti pro účely zprostředkování by měla být vedena zvlášť, ne v rámci spisu Om. Povinnost vést tento „speciální spis“ tu byla vždy, obsahuje dokumenty viz zákonný výčet (§ 21 odst. 2 ZSPOD). To, co bude „navíc“ (podstatné informace o dítěti vyplývající z dalších písemností, rozsudků atd.), může být doplněno do Vyhodnocení situace dítěte, nemusejí to být nutně kopie dokumentů ze spisu Om, zvlášť pokud by obsahovaly např. citlivé údaje týkající se jiných osob (sourozenců dítěte atd.), jimž se NRP nezprostředkovává.

Je tu prostor pro další metodické vedení ze strany KÚ směrem k OÚ ORP, např. pomoc dobře vyhodnotit situaci dítěte, plánování konkrétních kroků při řešení situace atd.

- **Do evidence pro zprostředkování musí být nahlášeny všechny děti, i ty starší (cca 15leté), které si zprostředkování nepřejí?**

Neexistuje prostor pro správní úvahu, které děti „nahlašovat“ a které ne – je třeba se řídit zákonným výčtem případů, v nichž se spisová dokumentace pro

zprostředkování zakládá, a nevylučovat žádné dítě z možnosti zprostředkování NRP + 23 odst. 2 ZSPOD kdy lze vyřadit.

- **Jak má vypadat odůvodnění KÚ pro OÚ ORP, že předal spis dítěte na UMPOD? Stačí prostým oznámením? Ano.**
- **ORP předá stejnopis spisové dokumentace o dítěti krajskému úřadu nejpozději do 7 pracovních dnů ode dne, kdy spisovou dokumentaci o dítěti založil. Jak v praxi postupovat, aby bylo možné termín dodržet? Jak postupovat např. v případě dlouhodobě sledované rodiny, kdy se situace vyvine tak, že bude dítě odebráno z péče rodičů. Jaká část spisové dokumentace se bude postupovat KÚ?**

Jedná se o pořádkovou lhůtu, která začíná plynout

- po podání návrhu soudu podle § 14 odst. 1 písm. a) až f), i) a k) ZSPOD nebo podle § 16 odst. 1 ZSPOD,
- po doručení usnesení soudu o zahájení soudního řízení, které může vést k odebrání dítěte z péče rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu,
- nebo poté, kdy OÚ ORP na základě jiných skutečností vyhodnotí situaci dítěte a jeho rodiny tak, že se jedná nebo může jednat o dítě uvedené v § 19a odst. 1 písm. a) ZSPOD, jemuž je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí.
- **Do běhu lhůty se nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty – viz § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu.** Např. ve čtvrtek 20. 3. dojde k podání návrhu soudu. Lhůta začne běžet v pátek 21. 3. a skončí v pondělí 31. 3. (uplynutím 7 pracovních dnů od začátku běhu lhůty).

Zde se tedy nejedná o založení spisové dokumentace Om o dítěti, ale o založení **spisové dokumentace pro zprostředkování NRP.**

Na KÚ se předává do 7 dnů to, co je k dispozici od založení – viz. § 21 odst. 1 ZSPOD. Co do těch 7 dnů OSPOD nemá, bude dodávat později (§ 51 odst. 1) a průběžně aktualizovat. Frekvenci aktualizací si nastaví KÚ s OÚ ORP, čím menší děti, tím častěji. KÚ potřebuje pro účely „párování“ aktuální informace!

- **Vyřazení dítěte z evidence je možnost nebo povinnost?**

V případě § 23 odst. 2 ZSPOD jde o **možnost**. Je to otázkou vyhodnocení a definice „vážných důvodů“, pro něž nelze NRP zprostředkovat, záleží na individuálních okolnostech každého případu. Vyřazení z evidence se děje správním rozhodnutím.

V případech, kdy odpadnou důvody pro zprostředkování NRP (bylo pravomocně rozhodnuto o osvojení nebo svěření do péče jiné osoby odpovědné za výchovu nebo byl-li zamítnut návrh podle § 14 odst. 1 písm. a) až f), i) nebo k) nebo bylo-li řízení v takové věci zastaveno) **jde o povinnost**.

- **Vyjádření dítěte ke zprostředkování NRP – musí zajišťovat OÚ ORP (terén) nebo může i KÚ (vede evidenci)?**

Vyjádření dítěte podle § 22 odst. 2 písm. b) ZSPOD se vztahuje nejen k tomu, jestli si přeje dítě NRP obecně, ale i ke konkrétnímu párování. Zjišťuje KÚ, ale může případně požádat OÚ ORP podle § 13 SŘ.

- **Předání spisu UMPOD**

§ 22 odst. 3 ZSPOD

Krajský úřad předá údaje z evidence dětí, kterou vede, Úřadu pro účely zprostředkování osvojení ve vztahu k cizině,

a) nezprostředkuje-li osvojení do 6 kalendářních měsíců ode dne zařazení dítěte do evidence dětí a (tedy zároveň)

b) je-li ze všech okolností zřejmé, že dítěti nelze zprostředkovat pěstounskou péči ani osvojení v České republice, nebo nelze předpokládat, že by v budoucnu mohla převzít dítě do péče osoba dítěti příbuzná nebo blízká jemu nebo jeho rodině.

= dříve než po 6 měsících nelze předat, po 6 měsících pouze tehdy, je-li splněno písm. b)

II. Řízení o zařazení do evidence žadatelů

Podklady

- **Co to znamená, že žádost obsahuje „kromě náležitostí vyplývajících ze správního řádu“? Co je tím myšleno?**

Náležitosti žádosti podle správního řádu vymezuje § 45 odst. 1 správního řádu – žádost *musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 (jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého pobytu žadatele) a musí z ní být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá. Žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.* ZSPOD pak vymezuje další speciální náležitosti žádosti v § 23a odst. 2, 3. Požadavkům správního řádu a ZSPOD ohledně náležitostí žádosti tedy musí být přizpůsoben tiskopis žádosti předepsaný MPSV.

- **Může OÚ ORP dožadovat další podklady, které byly podle dosavadních zvyklostí součástí spisové dokumentace, i když to zákon nevyjmenovává jako je např. životopis žadatele, zprávy školy o dětech žadatelů, zpráva lékaře či odborníka, se kterým dítě spolupracuje, rozvodové rozsudky apod.? Toto zůstává stejné?**

OÚ ORP je povinen zkontrolovat a vyžadovat to, aby v žádosti byly obsaženy všechny náležitosti stanovené správním řádem a § 23a odst. 2 ZSPOD, a aby k žádosti byly přiloženy doklady podle § 23a odst. 3 ZSPOD.

Pokud v žádosti nějaký povinný údaj chybí nebo k ní není přiložen požadovaný doklad, **OÚ ORP vyzve žadatele k odstranění vad žádosti postupem podle § 23b odst. 1 ZSPOD a podle § 45 odst. 2 správního řádu, poučí žadatele o tom, jakým způsobem je třeba žádost doplnit (tj. co chybí) a stanoví žadateli přiměřenou lhůtu k odstranění vad žádosti** (lhůta musí být přiměřená rozsahu a povaze vad žádosti a tomu, v jakém čase může být žadatel reálně schopen vady odstranit a žádost doplnit).

Současně s výzvou k odstranění vad žádosti **může OÚ ORP vydat usnesení o přerušení řízení podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu, a to do doby, než žadatel odstraní vady žádosti nebo do uplynutí stanovené lhůty k jejich odstranění.**

Pokud žadatel řádně neodstraní podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení, (tj. nedoplní žádost podle poučení OÚ ORP), **vydá OÚ ORP usnesení o zastavení řízení podle § 23b odst. 1 ZSPOD a § 66 odst. 1 písm. c) správního**

řádu. Usnesení o zastavení se doručí žadateli do vlastních rukou a žadatel proti němu může podat odvolání ke krajskému úřadu.

Další doklady nad rámec žádosti a jejich příloh může po žadateli požadovat až KÚ, neboť výlučně KÚ má pravomoc rozhodnout ve věci samé, tj. žádosti vyhovět nebo ji zamítnout. V rámci opatřování podkladů pro rozhodnutí zjišťuje KÚ skutečnosti vyjmenované v § 23d odst. 4 písm. a) až g) + podle písm. i) též **další skutečnosti rozhodné pro osvojení dítěte nebo jeho svěření do pěstounské péče. Tj. v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o žádosti může KÚ opatřovat i další podklady, které nejsou v zákoně výslovně uvedeny, při dodržení základní zásady procesní ekonomie. KÚ může provádět všechny formy dokazování podle správního řádu, včetně důkazu listinou, důkazu ohledáním věci na místě (místní šetření) nebo důkazu svědeckou výpovědí.** Ostatně i v rámci *dotazníku o sociálních a rodinných poměrech, o zdravotním stavu a motivaci žadatele a dalších společně posuzovaných osob o zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny* podle přílohy č. 8 k prováděcí vyhlášce č. 473/2012 Sb. jsou žadatelé v závěru upozorňováni na skutečnost, že v průběhu procesu odborného posuzování mohou být žadatelé vyzváni k doložení některých dalších dokumentů, jako jsou např. fotografie, kopie soudních rozhodnutí, doklady nezbytné k řízení motorového vozidla nebo k užívání bytu/domu apod.

Jestliže žadatel dobrovolně a se svým souhlasem doloží k žádosti další doklady nad rámec nezbytných, zákonem požadovaných náležitostí a příloh žádosti (např. strukturovaný životopis, fotografie, diplomy, osvědčení apod.), může OÚ ORP tyto další doklady ponechat ve spisové dokumentaci o žadateli a předat je k dalšímu zpracování nadřízenému krajskému úřadu, který posoudí jejich nezbytnost a účelnost pro rozhodnutí o žádosti a pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Dokumentace o žadateli v praxi

- *Od 1. 7. je „dotazník“ povinnou přílohou žádosti.*

- *Lhůta 30 dní je jedna z vícero – tehdy, kdy je potřeba provést ústní jednání (s předvoláním) a místní šetření (tj. v domácnosti žadatele), prodlužuje se lhůta až na 60 dnů, ale čím dřív, tím líp.*
- *Místo STANOVISKA je VYJÁDŘENÍ OÚ ORP – „vyjádření“ ORP není závazným stanoviskem pro KÚ, změna proto, aby byl používán správný termín.*

Postup OÚ ORP v řízení

- **V jakých případech OÚ ORP žádost zastaví?**

OÚ ORP zastaví řízení z důvodu, že žadatel na výzvu OÚ ORP neodstranil ve stanovené lhůtě podstatné vady žádosti, viz též výše odpověď k předchozí otázce. Kromě toho dále OÚ ORP vydá usnesení o zastavení řízení v případech, kdy

- žadatel vzal žádost zpět,
- je zjištěna překážka probíhajícího řízení – tzv. litispendence, tj. ve stejné věci již bylo zahájeno řízení dříve u téhož nebo u jiného správního orgánu,
- úmrtí žadatele.

Viz § 23b odst. 1 ZSPOD ve spojení s § 66 odst. 1 písm. a), e), f).

- **Může se OÚ ORP ptát žadatele na bezúhonnost a spolehlivost, i když si doklad o ní dožaduje podle novely až KÚ?**

OÚ ORP může zjišťovat bezúhonnost a spolehlivost jen v rozsahu otázek uvedených v dotazníku o sociálních a rodinných poměrech, zdravotní stav a motivaci žadatele podle § 23a odst. 3 písm. c) a přílohy č. 8 k vyhlášce č. 473/2012 Sb.

- **Vedení spisové dokumentace žadatelů**

Obdobně jako u spisové dokumentace o dítěti, je spis o žadateli zakládán a vedený primárně OÚ ORP. Po předání stejnopisu spisové dokumentace KÚ je to pak spis vedený souběžně na úrovni OÚ ORP a KÚ.

Povahou je spisová dokumentace o žadateli jednak správní spis podle § 17, který je vedený ve věci správního řízení o žádosti o zařazení do evidence žadatelů.

V případě pravomocného zamítnutí žádosti je spis o žadateli uzavřen. Naopak v případě vyhovění žádosti pokračuje KÚ ve vedení spisové dokumentace o žadateli po celou dobu jeho zařazení v evidenci žadatelů.

- **Co to znamená bezodkladné předání spisové dokumentace? Platí lhůta dle správního řádu 30 dnů od podání žádosti?**

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu ČR má pojem „**bezodkladně**“ prakticky stejný význam jako pojem „**neprodleně**“ a znamená „**co nejdříve, bez zbytečného prodlení, bez meškání, bezprostředně**“ apod. Jde o záměrně neurčitý právní pojem, jehož přesné definování v právních předpisech není vhodné ani možné. Lhůtu určenou pojmem „bezodkladně“ je tak třeba zásadně počítat na dny, maximálně několik málo týdnů, a to vždy v závislosti na okolnostech konkrétního případu.

O takové lhůtě budeme tedy v kontextu NRP uvažovat v řádu dnů!

- **Jakým způsobem je spisová dokumentace postupovaná na KÚ? Usnesením dle SŘ či stačí pouhým oznámením?**

Postup je obdobný jako u předání spisové dokumentace o dítěti, tj. zaslání elektronického stejnopisu datovou schránkou společně s průvodním dopisem nebo zaslání listinného stejnopisu poštou, případně též osobní předání listinného stejnopisu společně s protokolem o osobním předání.

Postup KÚ v řízení

- **Pokud KÚ zjistí, že spisová dokumentace neobsahuje po podání na KÚ nějaké náležitosti – může tuto výzvu spojit s oznámením o doručení žádosti?**

KÚ má podle § 23d odst. 1 ZSPOD 2 možnosti:

- A) Vyzvat žadatele postupem podle § 45 odst. 2 správního řádu k odstranění podstatných vad žádosti, poučit žadatele o tom, jakým způsobem je třeba vady odstranit (tj. co chybí) a stanovit žadateli přiměřenou lhůtu k odstranění vad žádosti (lhůta musí být přiměřená**

rozsahu a povaze vad žádosti a tomu, v jakém čase může být žadatel reálně schopen vady odstranit a žádost doplnit).

Současně s výzvou k odstranění vad žádosti může KÚ vydat usnesení o přerušení řízení podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu, a to do doby, než žadatel odstraní vady žádosti nebo do uplynutí stanovené lhůty k jejich odstranění. **Po dobu přerušení řízení neběží lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti – viz § 65 odst. 2 správního řádu.**

Pokud žadatel řádně neodstraní podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení (tj. nedoplní žádost podle poučení KÚ), vydá KÚ usnesení o zastavení řízení podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Nejvyšší správní soud (NSS) ve své judikatuře zdůrazňuje, že správní řízení lze zastavit jedinečně tehdy, pokud jsou vady žádosti takové intenzity, že právě kvůli nim nelze v řízení pokračovat. *Důvodem pro zastavení řízení tedy není jakákoliv vada formální, např. vada v označení správního orgánu, ale pouze taková vada, která svou povahou skutečně brání pokračování v řízení, resp. brání tomu, aby bylo možné žádost z obsahového hlediska projednávat (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2016, č. j. 2 Azs 76/2015-24).*

B) Usnesením podle § 13 správního řádu dožádat OÚ ORP o doplnění chybějících podkladů. Dožádaný OÚ ORP provede doplnění bez zbytečného odkladu, **nejpozději ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení dožádání – viz § 13 odst. 3 správního řádu.** V případě, že dožádaný nemůže lhůtu 30 dnů dodržet, může nadřízený KÚ na jeho návrh lhůtu prodloužit o dobu nezbytně nutnou.

O dobu nezbytnou pro vyřízení dožádání ze strany OÚ ORP (tj. až o dobu 30 dnů) se KÚ prodlužuje lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti – viz § 71 odst. 3 písm. b) správního řádu.

Dožádat lze pouze ty podklady, které OÚ ORP dle zákona smí zajistit.

- **Je třeba vždy žadateli oznamovat, že byla žádost doručena na KÚ? Jakým způsobem? Je možné toto oznámení spojit s pozváním k ústnímu jednání?**

KÚ zásadně není povinen oznamovat žadateli přijetí žádosti a zahájení řízení. Podle § 44 odst. 2 správního řádu platí, že správní orgán o zahájení řízení **vyrozumí ostatní žadatele. To platí pouze v případě, že žádost může podat více žadatelů a tito žadatelé nepodají současně společnou žádost.**

V řízení o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče platí, že žádost může podat buďto jeden z manželů nebo partnerů podle § 655 odst. 2 občanského zákoníku, anebo společně oba manželé nebo partneři podle § 655 odst. 2 občanského zákoníku. Podle § 64 odst. 1 ZSPOD je účastníkem tohoto správního řízení **vždy pouze žadatel.** To znamená, že pokud žádost podá jen jeden z manželů/partnerů, má pouze tento manžel/partner postavení žadatele a účastníka řízení a druhého manžela/partnera není třeba o zahájení řízení vyrozumívat.

Nicméně přes výše uvedené doplňujeme, že to sice není povinnost, ale s ohledem na to, že žadatel nabízí pomoc dětem v systému SPOD a s ohledem na složitost řízení je to směrem k žadateli projev určité vstřícnosti, která je na místě. Samozřejmě lze takové oznámení o doručení žádosti na KÚ možné spojit s informováním o oprávněné úřední osobě s uvedením kontaktů na tuto osobu, s informováním o dalším postupu KÚ a s pozváním na osobní jednání, resp. nařízením ústního jednání (blíže dále). Toto je i hospodárné.

- **Pokud KÚ zjistí, že žádost neobsahuje nějaký podklad, může k doplnění vyzvat žadatele nebo má o doplnění požádat OÚ ORP – jaký je mezi tím rozdíl, v jakých případech by měl dělat to či ono?**

Výzva vůči žadateli se použije ze strany KÚ v případě, že budou nedostatky a vady v samotné žádosti (včetně příloh), která je součástí spisové dokumentace o žadateli.

Dožádání vůči OÚ ORP se použije v případě, že budou vady v ostatních částech spisové dokumentace podle § 23c odst. 1 písm. b) až e) ZSPOD.

Rozdíl mezi oběma úkony je věcný i formální – 1. vůči žadateli jde o výzvu (ústní prohlášení do protokolu nebo písemná výzva), která může být spojena s vydáním usnesení o přerušení řízení (kvůli pozastavení běhu lhůty pro vydání rozhodnutí). 2. vůči OÚ ORP jde o dožádání ve formě usnesení – toto **usnesení se doručuje**

pouze dožádanému OÚ ORP a nelze se proti němu odvolat (§ 13 odst. 1 správního řádu).

- **Jakým formálním způsobem musí být nařízeno ústní jednání – stačí zaslat běžnou pozvánku či to mám být usnesením?**

Ústní jednání se nařizuje bez vydání usnesení. Žadatel musí být o nařízení ústního jednání **vyrozuměn (uvědoměn) nejméně s pětidenním předstihem**, a to buď ústním prohlášením do protokolu (vůči osobně přítomnému žadateli), anebo písemně – není nutné doručovat do vlastních rukou, záleží na posouzení oprávněné úřední osoby, která určuje, které písemnosti (kromě rozhodnutí a předvolání) se budou žadateli zasílat do vlastních rukou a které „pouze“ doporučeně s dodejkou. Doručení je samozřejmě možné i datovou schránkou (má-li ji žadatel, tak je to nutnost). Pokud jde o emailové vyrozumění – pokud se tak KÚ a žadatel domluví, tak lze, ale je vhodné mít potvrzení o přijetí emailu (§ 19 SŘ).

Ve vyrozumění o nařízení ústního jednání musí být uvedeno: místo a čas konání ústního jednání, předmět řízení + jméno, příjmení, funkce a podpis oprávněné úřední osoby.

Jde sice o správní řízení, nicméně stále platí, že by jednání se žadatelem mělo být vstřícné, proto doporučujeme nevolit formu „Nařizujeme ústní jednání ve věci Vaší žádosti o zprostředkování NRP, dostavte se tehdy a tehdy tam a tam“. Jako vhodné se jeví uvést termín ústního jednání s dostatečným předstihem (minimum je 5 dnů, ale pro řadu žadatelů by šlo o „šibeniční“ termín s ohledem na pracovní povinnosti apod.) a s dodatkem, že je možné se na jiném termínu domluvit s oprávněnou úřední osobou + uvést kontakt. Rovněž je možné se se žadatelem nejprve spojit telefonicky či emailem a termín domluvit s ohledem na možnosti všech zúčastněných.

Na základě vyrozumění o nařízení ústního jednání má **žadatel právo, nikoliv povinnost se ústního jednání zúčastnit. Žadatel se rovněž může výslovně vzdát** práva účasti na ústním jednání (ústním prohlášením nebo písemně).

Pokud by KÚ trval na osobní přítomnosti žadatele na ústním jednání, jelikož by nezbytně potřeboval žadatele vyslechnout, musel by KÚ **spojit vyrozumění o konání ústního jednání současně s předvoláním žadatele podle § 59 správního řádu** (spolu s poučením žadatele o povinnosti dostavit se k ústnímu jednání nebo se předem náležitě omluvit).

- **Jaké jsou lhůty pro KÚ při doručení žádosti na KÚ? Obecně 30 dní? Co když se žadatel nemůže zúčastnit ústního jednání, k němuž byl vyzván (z důvodu nemoci nebo dovolené na straně žadatele)? Běží lhůty? Jak se počítají?**

Nařízení ústního jednání nemá za následek přerušení běhu lhůty pro vydání rozhodnutí ani není důvodem pro vydání usnesení o přerušení řízení. Nicméně podle § 71 odst. 3 písm. a) správního řádu se z důvodu nařízení ústního jednání **prodlužuje lhůta pro vydání rozhodnutí až o 30 dnů.**

- **Pokud KÚ zjistí, že žádost neobsahuje nějaký podklad, který by potřeboval až v průběhu postoupení žádosti na KÚ – např. zprávu psychiatra – musí vždy o tyto dokumenty žádat výzvou či je možné, aby se ústně domluvil se žadatelem a on je doložil/poslal?**

Záleží na tom, o jaké podklady se jedná – jde-li o doplnění povinných náležitostí žádosti, **vždy se žadateli adresuje výzva k odstranění vad žádosti podle § 45 odst. 2 správního řádu** (výzva však nemusí být doručována žadateli písemně, lze ji učinit i ústním prohlášením).

Jde-li o jiné podklady týkající se skutečností zjišťovaných KÚ podle § 23d odst. 4 písm. a) až i) ZSPOD, pak podle § 50 odst. 2 správního řádu platí, že **účastníci řízení jsou povinni při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.** To znamená, že KÚ může po žadateli požadovat sdělení údajů a předložení podkladů potřebných pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a pro vydání rozhodnutí. Pokud by žadatel potřebnou součinnost odmítal, může mu být usnesením KÚ uložena povinnost předložit listinu potřebnou k provedení důkazu podle § 53 odst. 1 správního řádu. Neposkytnutí součinnosti ze strany žadatele

může mít za následek rovněž zamítnutí žádosti, pokud by se v důsledku nespolupráce žadatele nepodařilo odstranit pochybnosti o stavu věci.

- **Je možné nařizovat ústní jednání opakovaně?**

Ano. Při opakovaném konání ústního jednání **se však již neprodlužuje lhůta** pro vydání rozhodnutí o dalších 30 dnů (doba 30 dnů se ke lhůtě pro vydání rozhodnutí připočítává z důvodu nařízení ústního jednání nebo místního šetření jen jednou).

- **Je třeba, aby ústní jednání bylo po doručení stejnopisu spisové dokumentace KÚ – tedy na začátku řízení, nebo třeba až později po dokončení příprav či úplně na konci před vydáním rozhodnutí?**

Záleží na zvážení KÚ a na tom, co vše je nutné či vhodné s žadatelem projednat + je možné ústní jednání i opakovat (viz výše). Zároveň platí, že se žadatelem KÚ komunikuje i jinak/jindy než na základě „oficiálního“ nařízeného jednání (email, telefonicky, online – vytiskne se či udělá do spisu záznam).

Ústní jednání v praxi

- *Ústní jednání může proběhnout i online formou.*
- *Nařízení ústního jednání – stačí k tomu e-mail? - ANO. Kdybychom ale chtěli předvolat svědky, tak nestačí (předvolání se vždy doručuje v písemné formě do vlastních rukou). Pokud se žadatelé na takové pozvání nedostaví bez omluvy, nelze je sankcionovat.*
- *Nesporné řízení / účast nezbytná – s předvoláním do vlastních rukou v případech nespolehlivých lidí, kteří se bez omluvy nedostaví. **Neformalizujme to ale zbytečně tam, kde to není třeba.***
- *Poučení do protokolu, že ústní domluva o dalším termínu jednání má charakter předvolání a žadatel je povinen přijít.*
- *Z ústního jednání se vždy pořizuje protokol. Když to bude online může být podepsáno i dodatečně. Kromě protokolu lze pořídít též obrazový nebo zvukový záznam.*
- ***Protokol není stenozáznam, je to shrnutí ústního jednání.***

Vyjádření dětí žadatele

- *Kdo ho zajišťuje? – 23g odst. 1 písm. c) ZSPOD – je jedno kdo, pokud není pochybnost o obsahu.*
- *Má to předepsanou formu? - NE*
- *Právo dítěte, výraz participace – ale pokud dítě nechce absolvovat rozhovor opakovaně, lze vycházet třeba ze závěru přípravy, není důvod zpochybňovat vyjádření dítěte zjištěné v průběhu přípravy.*
- *Psycholog KÚ může zastávat tuto roli – jako OÚO, která zjišťuje názor dítěte.*

Aktualizace spisové dokumentace, přerušení výběru

- *Osvojitelé „druho“ (po přijetí dítěte si přejí zůstat zařazení v evidenci pro další zprostředkování) – je vhodné je průběžně kontaktovat nebo je kontaktovat až těsně před párováním a jinak to nechat na nich – oznamovat změny je především jejich povinností, o tom musí být poučeni.*

Vyřazení z evidence

- *Do 10 let (lhůta k vyřazení z evidence) se počítá lhůta přerušení zprostředkování? **POČÍTÁ**, nezohledňuje se doba přerušení zprostředkování čili o dobu přerušení zprostředkování se lhůta neprodlužuje.*
- **Bude od MPSV doporučena nějaká lhůta, aby byla praxe v ČR shodná, kdy by bylo vhodné řízení zastavit – např. po 6 měsících od doručení výzvy KÚ k přípravám a psycho posouzení?**

KÚ vyzve žadatele k doložení např. posudku o psychické způsobilosti a současně přeruší řízení na dobu do dodání posudku o psychické způsobilosti, nejpozději např. do 6 měsíců od doručení výzvy (lze uvést konkrétní datum). Pokud by se blížilo uplynutí lhůty přerušení řízení a žadatel by se neozýval a posudek nedodal, KÚ žadatele kontaktuje a vyzve k doložení posudku, pokud ani tak žadatel nedoloží, lze žádost zamítnout a řízení zastavit. Na žádost žadatele lze lhůtu přerušení řízení prodloužit (např. psycholog, u kterého bylo dojednané posouzení, onemocněl apod.).

V době přerušení řízení nelze činit žádné úkony, které by měly význam pro dokazování – resp. pokud je přerušeno kvůli přípravě nebo posouzení, nemohu rodinu např. navštívit, „aby se šetřil čas“. Lze ale např. „přípravné práce“ – koncepty rozhodnutí, nebo něco, co „jde zvnějšku“ (přijímání e-mailových či jiných zpráv od žadatele) – samozřejmě ano, na to je nutné reagovat.

Přerušení řízení o zařazení do evidence by mělo trvat max. jeden rok (doporučená lhůta, jako v soudním řízení) – mít na roky přerušená řízení není smyslem, lépe s žadatelem vykomunikovat důvody pro zastavení řízení s tím, že podá žádost znovu později.

Vhodné „přerušení“ nastavit: na dobu do dodání posudku o psychické způsobilosti (nebo dokladu a absolvování přípravy) a s uvedením termínu, nejpozději ale do XX/XX/XX.

Rozhodnutí o zařazení/nezařazení žadatele do evidence

Rozhodnutí o zařazení/nezařazení žadatele do evidence v praxi

- § 23d odst. 4 ZSPOD – co se vše zjišťuje – zároveň pokud je dostatečně zjištěno a prokázáno, že žádosti nelze vyhovět např. pro zdravotní nezpůsobilost nebo nespolehlivost ve smyslu § 23e odst. 2 ZSPOD, pak není důvod se zabývat ostatními oblastmi (není důvod zjišťovat např. motivaci nebo schopnost dětí žijících v domácnosti žadatele přijmout dítě do rodiny, když je jednoznačně prokázáno, že žadatel nemůže být pěstounem nebo osvojitelem ze závažných zdravotních důvodů).
- **Kladné rozhodnutí** (vyhovují žádosti a danou osobu zařazují do evidence osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny) – **musí být vždy podklady dle § 23g odst. 1 ZSPOD.**
- § 23d odst. 4 – „checklist“ - ke každé položce by mělo být aspoň „slovíčko“ v odůvodnění rozhodnutí o zařazení do evidence; U PPPD to je někdy vnímáno jako rizikové ve vztahu k soudu, který pak může dělat

problémy, že se tam vyjmenují rizika. Pro tyto účely může krajský úřad vydat osvědčení, že žadatel o PPPD byl zařazen do evidence KÚ, a tím se prokazovat u soudu místo rozhodnutí o zařazení do evidence.

- **Výzvu dle SŘ není možné spojit do jednoho dokumentu s ničím dalším, např. s usnesením o přerušení řízení apod. (jiné povinné náležitosti, jiný režim doručování atd.). Ale lze oba dokumenty dát do jedné obálky a poslat najednou.**

Výběr žadatele pro dítě v praxi

- *Místo oznámení o vhodnosti je Sdělení (vzor vyhláška); aplikace SŘ (Část čtvrtá) přiměřeně, pokud je to potřeba (což u tohoto oznámení je, proto je vzor součástí vyhlášky) - § 154 SŘ.*
- *Bude se posuzující psycholog účastnit párování? Není to povinnost, ale možnost, lze i jinak než osobně či online, např. poskytně vyjádření v rámci párování písemně, emailem...*
- *Může být psycholog předvolán jako svědek? – aplikace SŘ přiměřeně, ale u těch, kteří nejsou účastníky řízení, to nelze bezúplatně; jedině v rámci Poradního sboru (§ 38a – na KÚ musí být zřízen).*

Mix otázek - praxe

- *U žádostí podaných „postaru“, tedy před 1. 7. 2025 a „přerušených“ žádostí, kdy není skončené řízení o zařazení do evidence – je možné postupovat tak, že žadatel bude vyzván k doložení posudku o psychické způsobilosti nebo dokladu o absolvování přípravy? – **NE***
- *Jak tedy v těchto případech zajistit psychologické posouzení? – zadat znalecký posudek, který zaplatí KÚ nebo vést žadatele ke zpětvzetí žádosti a k jejímu znovu podání – domluvit se s žadatelem? **To jistě lze, ale rovněž lze postupovat „postaru“ – ZSPOD ve znění do 30. 6. 2025 vůbec o psychologickém posouzení nikde nehovoří, je pouze vyjmenováno, co KÚ odborně posuzuje a není řešeno jak.***

- *Pokud v průběhu chci mít spis aktualizován, tak můžu ale bez psychologického posouzení, to bych musela zahájit řízení o vyřazení z evidence? Jaké jsou náležitosti tohoto zahájení?*

Jedná se o oznámení o zahájení správního řízení z moci úřední podle § 46 odst. 1 správního řádu. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. Oznámení o zahájení řízení z moci úřední může být spojeno s jiným úkonem v řízení (např. s výzvou vůči účastníkovi řízení – žadateli o zprostředkování NRP).

§ 23d – posouzení zdravotního stavu

- **Je možné požadovat od odborného lékaře žadatele konkrétní vyjádření, zda zdravotní stav žadatele z hlediska duševního, tělesného a smyslového nebrání dlouhodobé péči o dítě? Postačí, pokud lékař napíše bez odůvodnění, že toho není schopen? Lze i na základě toho zamítnout žádost?**

Postačí. Případně se lze lékaře doptat - § 23k odst. 2 ZSPOD. Správní úvaha o praktickém vlivu zdravotního stavu žadatele na jeho běžné fungování a péči o dítě (model sociálního posouzení) musí být součástí odůvodnění rozhodnutí.

Lékařský posudek v praxi

- *Náležitosti určuje zákon o specifických zdravotních službách (ZSZS) – prohlídka + zpoplatněný dokument (posudek).*
- *Bude vzor? - Ne. Vzor by musel být součástí vyhlášky k ZSZS; bude ale „doporučená podoba“ dokumentu, kde bude specifikovaná problematika NRP.*
- *Co žadatelé, kteří nemají praktického lékaře? – ZSZS neřeší; pokud nemají lékaře, není to problém řízení o zařazení do evidence; je to doklad, který nelze vypracovat ad hoc, jde to ale k tíži žadatele.*
- *Zdravotní stav – posouzení: KÚ vychází ze zprávy praktika (posuzujícího lékaře a jeho posudku) i specialisty, pokud nějakého žadatel navštěvuje.*
- *Nutnost posouzení zdravotního stavu ve vztahu ke každodennímu životu žadatele – jak jej omezuje, jaká jsou specifika, jaká je prognóza atd.*

- *Dokazování formou znaleckého posudku lze i v těchto případech.*
- *Co dělat, pokud pacient (žadatel) nechce zprostit lékaře mlčenlivosti – bude to vnímáno jako překážka v řízení – to je v ZSPOD „postaru“ (viz § 23k odst. 2 ZSOD); není nutné vyzývat žadatele, aby se podroboval nějakým vyšetřením, když jsou o nich už někde vedeny záznamy.*
- *Posudkového lékaře KÚ už využít nelze!*
- *Správním úvahu nad zdravotním stavem lze udělat ve spolupráci s praktickým lékařem – doptat se. Kdo to zaplatí? – je to náklad řízení a platí ten orgán, pro jehož účely se konzultace děje (zákon o veřejném zdraví, ve výčtu položek, které se nehradí ze zdravotního pojištění).*
- *Posudky non lege artis – posudek, který „neuškodí“ žadateli, ze známosti atd. – vědomě nepravdivý posudek o zdravotním stavu, lze přirovnat ke křivému svědectví.*
- *Znalecký posudek hradí KÚ.*

Bezúhonnost

- **Ve vyžádaném opise není věta o trestné činnosti v rámci EU, to je pouze ve výpisu. Je ještě nutné chtít opis z cizozemské evidence a popř. jakým způsobem ho lze získat?**

Podle § 10 odst. 5 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění účinném od 1. 1. 2025, se ve zvláštní části opisu z rejstříku trestů uvádějí údaje zaznamenané do rejstříku trestů podle § 4a, tj. **údaje o pravomocných odsouzeních občanů České republiky soudy jiného členského státu Evropské unie nebo Spojeného království v trestním řízení a údaje navazující na tato odsouzení, a to na základě informací zaslaných těmito státy.**

Je-li vydáván opis pro jiné účely než pro trestní řízení (tj. i pro účely § 23e ZSPOD), neuvádějí se ve zvláštní části opisu údaje o odsouzeních v jiném členském státě EU/Spojeném království, jejichž předání pro tyto účely odsuzující členský stát Evropské unie nebo Spojené království vyloučily. U údajů o odsouzení soudem jiného členského státu Evropské unie nebo Spojeného království zaznamenaného do rejstříku trestů podle § 4a se ve zvláštní části opisu vyznačí, zda se na toto odsouzení hledí jako na odsouzení soudem České republiky v důsledku uznání rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie nebo Spojeného království

vydaného pro čin trestný i podle práva České republiky; u takového odsouzení se rovněž vyznačí, zda došlo k jeho zahlazení podle zvláštního právního předpisu.

Bezúhonnost v praxi

- *Opis z RT je možno dožadovat i opakovaně, při aktualizaci – dožaduje KÚ, důležité před párováním.*
  - *Bezúhonnost – od 2025 součástí opisu už i údaje v rámci EU*
  - *Je možné nahradit čestným prohlášením? Tam kde je obtížné tyto údaje získat? – ANO, ale pouze pokud jde o země mimo EU nebo Spojené království Velké Británie a Severního Irska – odsouzení v těchto zemích už lze vyžádat v rámci našeho RT (§ 23a odst. 3 písm. b) ZSPOD).*
- **Má být nějaký záznam o tom, že KÚ posoudil spolehlivost či se s tím má vypořádat v odůvodnění rozhodnutí?**

Samostatný záznam o posouzení spolehlivosti nutný není. Úvahy, kterými se KÚ při posouzení bezúhonnosti a spolehlivosti řídil, stačí promítnout do odůvodnění rozhodnutí.

- **Pokud KÚ zjistí, že v opisu RT žadatele je záznam, může si vyžádat kopii rozsudku v dané věci přímo od soudu?**

V takovém případě je možné vyzvat žadatele k předložení úplného písemného vyhotovení rozsudku (viz povinnost účastníka řízení poskytnout potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro rozhodnutí podle § 50 odst. 2 správního řádu). Pokud žadatel výzvu odmítne nebo nevyslyší, KÚ může vydat usnesení o povinnosti žadatele předložit písemné vyhotovení rozsudku podle § 53 odst. 1 správní řádu – provedení důkazu listinou. Lze si rozsudek vyžádat i od soudu, bude-li náležitě odůvodněno.

Příprava a psychologické posouzení

- **Je možné sloučit výzvy k přípravě a psychologickému posouzení?**

Ano. Ale z logiky věci je lepší dát postupně a výzvy neslučovat. Ze spisové dokumentace či ústního jednání mohou vyplývat rizika např. pro psychologické posouzení a je možné, že následně dojde rovnou k zamítnutí žádosti a není třeba ho posílat do přípravy. Nebo naopak někde postačí jen příprava a není nutné ho posílat na psychologické posouzení.

- **Jak má vypadat náležitost této výzvy?**

Náležitosti výzvy upravuje § 23f odst. 1 a 5 ZSPOD. Obdobně jako v jiných případech lze výzvu učinit formou **ústního prohlášení do protokolu** (vůči osobně přítomnému žadateli) nebo formou **písemného oznámení** (písemnou výzvu opět není nutné doručovat do vlastních rukou žadatele, záleží na rozhodnutí oprávněné úřední osoby, zda se bude doručovat do vlastních rukou nebo „jen“ doporučeně s dodejkou – viz § 19 odst. 5 správního řádu).

- **Budou od MPSV vzory?** Ano.
- **Časově – žadatel přijde na ústní jednání na KÚ a tam je možné mu předat osobně výzvu k účasti na přípravě a psychologickému posouzení a usnesení o přerušení SŘ?**

Ano. Usnesení se doručuje vždy do vlastních rukou žadatele, nicméně veškeré písemnosti může vždy doručovat správní orgán sám, případně lze doručovat též prostřednictvím obecního úřadu – viz § 19 odst. 1 správního řádu.

- **Je třeba řízení přerušovat po výzvě či ne, když zákon obsahuje slovo může? Nebo to znamená, že se může výzva spojit s usnesením o přerušení řízení? Jak by takovéto usnesení v praxi vypadalo?**

Viz výše – přerušení řízení je fakultativní (jde o možnost), nicméně jde o žádoucí krok vzhledem k tomu, že v důsledku přerušení řízení se staví běh lhůty pro vydání rozhodnutí. Vzor usnesení o přerušení řízení MPSV dodá.

- **Stanoví se ve výzvě lhůta a seznámí se žadatel s tím, že pokud posudek nedoloží, tak bude řízení zastaveno?**

Ano, součástí výzvy musí být i poučení žadatele o následcích nesplnění výzvy, tj. o možnosti KÚ vydat usnesení o zastavení řízení po marném uplynutí lhůty k odstranění podstatných vad žádosti, resp. dodání podkladů, pro které není možné v řízení o žádosti pokračovat.

V případě výzvy musí být žadateli stanovena lhůta k doložení posudku s ohraničením nejzazšího data (nejpozději do...); pokud by to nebylo do daného data možné stihnout, může žadatel požádat o prodloužení lhůty a KÚ by mu měl vyhovět.

Podle § 64 odst. 4 správního řádu lze řízení přerušit **na dobu nezbytně nutnou**, přičemž při určení doby přerušování přihlíží správní orgán k návrhu účastníka řízení.

Tj. dobu přerušování primárně stanoví KÚ, avšak pokud žadatel sám požádá např. o delší dobu přerušování, je KÚ zásadně povinen jeho žádosti vyhovět.

Délku přerušování řízení je možné stanovit konkrétním datem – např. do 30. 9., nebo lhůtou určenou podle týdnů či měsíců. Dobu přerušování lze rovněž navázat na provedení určitého úkonu ze strany žadatele, případně lze použít kombinaci různých způsobů – typicky např. **„řízení se přerušuje do doby doložení dokladu o absolvování přípravy, nejdéle však na dobu 6 měsíců od doručení této výzvy X nejdéle však do 31. 10. atd.“**

- **Má KÚ před tím, než zastaví správní řízení (protože žadatel nedodal doklad o přípravě či psychologické posouzení) něco udělat směrem k žadateli? Např. ho písemně vyzvat k doručení dokladu?**

Může a nemusí. Pokud o tom byl žadatel řádně poučen v rámci výzvy k doložení dokladu o přípravě nebo posudku o psychické způsobilosti, je KÚ oprávněn i bez předchozího upozornění rozhodnout usnesením o zastavení řízení poté, co marně uplyne stanovená lhůta k doložení dokladu nebo posudku. Vhodné však je žadatele upozornit/vyzvat.

- **Znamená to tedy, že k aktualizaci (po vydání rozhodnutí o zařazení do evidence) může KÚ požádat žadatele, aby přišel na KÚ (§ 24 odst. 3**

ZSPOD). Může KÚ žadatele navštívit? Může tam jet OÚ ORP a provést sociální šetření? Co je možné aktualizovat v době, kdy už je žadatel zařazen do evidence? Kdo může dožadovat aktuální opis RT, zdravotní zprávu atd., KÚ nebo OÚ ORP?

Aktualizaci spisové dokumentace zajišťuje KÚ. Žadatel sám má povinnost nahlašovat změny významné pro zprostředkování. KÚ by si měl interně nastavit, kdy se žadatelům „připomene“ s povinností hlásit změny – doptá se, zda nedošlo ke změně. Aktualizace může být i ústní rozhovor se sociální pracovnící a/či s psychologem KÚ.

V případě podstatných změn zjištěných v rámci běžné aktualizace, může KÚ zahájit řízení o vyřazení žadatele z evidence a v rámci něho požadovat např. nový posudek o psychické způsobilosti.

Žadatelé by měli vědět, že kdykoliv po dobu 10 let, kdy budou vedeni v evidenci, může KÚ aktualizovat podklady, které si zjišťoval před zařazením do evidence (především bezúhonnost a zdravotní stav).

Příprava k přijetí dítěte do rodiny v praxi

- *U „druhožadatelů“ – byli vyřazeni a podají si novou žádost – lze přípravu opakovat tehdy, kde je to potřeba. Naopak ale lze i zkrácenou formu nebo od přípravy úplně upustit.*
- *U svěřenectví – nelze jim „odpustit přípravu“, pokud by chtěli projít procesem posouzení a být zařazeni jako pěstouni, stejně jako u nezprostředkovaných pěstounů.*

Posudek o psychické způsobilosti v praxi

- *Odborná otázka je součástí výzvy, **ale také být stanovena vůbec nemusí.** Pokud ale stanovena je, nemělo by její zadání kopírovat obecné věci, které jsou dány zákonem.*
- *Podklady pro posouzení – pověřená osoba (psycholog) si dožádá, nedostane se k nim automaticky.*
- ***Budou-li k dispozici dva psychologické posudky stejné relevance, ale s protichůdnými závěry? Pokud to je potřeba, lze vyvážit třetím, který***

bude zadán znaleckému ústavu (ne znalci jednotlivci). A to třeba jen v té dílčí věci, která je v posudcích protichůdná, pokud je její posouzení natolik podstatné, že se bez něj KÚ neobejde. Není pravděpodobné, že by posudky byly ve všech dílčích otázkách protichůdné.

- **Situace – dva posudky – jeden je vůči žadateli vstřícný, druhý ne – který z nich bude relevantní; jak se dozvíme, že byl např. u dvou psychologů; otázka: Budeme platit oba posudky (2 faktury)? Jak to bude posuzující psycholog, jehož posudek se „nepoužije“, vymáhat a po kom? KÚ hradí posudek, který žadatel dodá; pokud dojdou dvě faktury po sobě, zaplatí KÚ tu, která přijde první, úhrada druhé jde na vrub žadatele.**
- **Není tedy praktičtější dávat výzvu nejdřív na psychologické posouzení a potom na přípravu? Smyslem změn je variabilita (mít více možností v rámci postupu) a individualita – u každého případu to může být jinak.**
- **Když psycholog neuvede ve zprávě doporučení pro KÚ týkající se párování, tak nesplnil zakázku? Ne, pokud to nebylo specifikováno v rámci odborné otázky.**

III. Pověření k přípravám a psychologickému posouzení

- **Střet zájmů – pokud o pověření bude žádat kraj, který zřizuje příspěvkovou organizaci – poradnu**
  - a) **Je oprávněn krajský úřad vydat rozhodnutí o pověření k činnostem ve smyslu § 49 zákona o SPOD na základě žádosti statutárního zástupce daného kraje – hejtmana kraje, aniž by mohlo být řízení, resp. rozhodnutí, zpochybněno v souvislosti s podjatostí (systémová podjatost) ve smyslu správního řádu?**
  - b) **Je oprávněn krajský úřad vydat rozhodnutí o pověření k činnostem ve smyslu § 49 zákona o SPOD na základě žádosti statutárního zástupce příspěvkové organizace Středočeského kraje – ředitele/ředitelky, aniž by mohlo být řízení, resp. rozhodnutí,**

zpochybněno v souvislosti s podjatostí (systémová podjatost) ve smyslu správního řádu?

Dle **Přílohy 2** k Vyhlášce č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, upravující **Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí** při poskytování SPO pověřenými osobami podle § 48 odst. 2 písm. b) a d) zákona o SPOD, pak v **Kritériu 1b** upravuje **pro pověřenou osobu zajišťující odborné přípravy žadatelů**, že ***pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla vymezující možný střet zájmů zaměstnanců pověřené osoby a osob z cílové skupiny, včetně pravidel pro řešení těchto situací.***

Dle **Přílohy 4** k Vyhlášce č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, upravující Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí při poskytování SPO pověřenými osobami podle § 48 odst. 2 písm. b) a d) zákona o SPOD, pak v **Kritériu 2b** upravuje **pro pověřenou osobu zajišťující psychologické posouzení žadatelů**, že ***pověřená osoba má písemně zpracována vnitřní pravidla, ve kterých vymezuje situace, kdy by mohlo dojít ke střetu jejích zájmů se zájmy osob, kterým poskytuje sociálně-právní ochranu, včetně pravidel pro řešení těchto situací; podle těchto pravidel pověřená osoba postupuje.***

Podle § 14 odst. 2 správního řádu platí, že „*Úřední osoba není vyloučena podle odstavce 1, pokud je pochybnost o její nepodjatosti vyvolána jejím služebním poměrem nebo pracovněprávním nebo jiným obdobným vztahem ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku*“. Toto ustanovení se vztahuje právě na situace tzv. systémové podjatosti a bylo do správního řádu doplněno zákonem č. 176/2018 Sb. (na základě návrhu zastupitelstva Pardubického kraje) s cílem vyloučit to, aby úřední osoby byly vylučovány z projednávání věci kvůli skutečnosti, že se projednávána věc týká jejich zaměstnavatele (obce, kraje nebo státu), případně právnických osob či organizačních složek zřízovaných zaměstnavatelem.

Důvodová zpráva k úpravě § 14 odst. 2 správního řádu uvádí, že „*situace, kdy úřední osoba, která je ve služebním poměru nebo pracovněprávním nebo jiném obdobném vztahu ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku, rozhoduje ve věci, jež se přímo nebo nepřímo týká státu nebo tohoto územního samosprávného celku (tzn. že stát nebo tento územní samosprávný celek má sám na výsledku řízení zájem nebo je přímo anebo nepřímo ovlivňován osobami, jež takový zájem mají), není sama o sobě, ani s případně další přistupující skutečností (viz dále), důvodem podjatosti. Taková úřední osoba není vyloučena z úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.*

Pokud ve věci, jež se přímo nebo nepřímo týká státu nebo územního samosprávného celku, není existence služebního poměru nebo pracovněprávního nebo jiného obdobného vztahu úřední osoby, která o věci rozhoduje, ke státu nebo k tomuto územnímu samosprávnému celku, důvodem systémové podjatosti, nemůže být (vzhledem k logickému argumentu a maiori ad minus) překročena kritická míra systémového rizika podjatosti ani přistoupením další skutečnosti, která by jinak (neplatila-li by výchozí podmínka) mohla být důvodem systémové podjatosti. Jinými slovy řečeno splnění této výchozí podmínky vylučuje, aby další skutečnosti (např. jevy v politické nebo mediální sféře, zájem vlivných osob na výsledku řízení), které přímo nebo nepřímo souvisejí s existencí daného vztahu úřední osoby ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku, byly důvodem systémové podjatosti.“

- **Je možné znovu vysvětlit náležitosti vzdělání posuzujícího psychologa?**

§ 49a odst. 3 ZSPOD: *Osoba, která poskytuje činnost podle § 48 odst. 2 písm. c), je odborně způsobilá, jestliže **prokáže znalost oblasti náhradní rodinné péče a***

- a) *má specializovanou způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa podle zvláštního právního předpisu,*

b) je znalcem, znaleckou kanceláří nebo znaleckým ústavem, vykonávajícím znaleckou činnost ve znaleckém oboru psychologie,

c) absolvovala jednooborové studium akreditovaného magisterského studijního oboru psychologie navazujícího na absolvování jednooborového studia akreditovaného bakalářského studijního oboru psychologie a **doloží praxi v oblasti psychodiagnostiky dospělých v rozsahu alespoň 3 let**; podmínka, aby jednooborové studium akreditovaného magisterského studijního oboru psychologie navazovalo na absolvované jednooborové studium akreditovaného bakalářského studijního oboru psychologie, *neplatí, pokud bylo jednooborové studium akreditovaného magisterského studijního oboru psychologie zahájeno nejpozději v akademickém roce 2020/2021,*

= do ak. r. 2020/2021 se uznává dvouoborový bakalářský program (psychologie + něco dalšího), pokud navazuje jednooborový program magisterský

nebo

d) absolvovala akreditované doktorské studium v oboru psychologie navazující na akreditované magisterské studium v oboru psychologie a **doloží praxi v oblasti psychodiagnostiky dospělých v rozsahu alespoň 3 let.**

- Umožňuje uvedená zákonná úprava provádět psychologická posouzení a zpracování posudků pro řízení o žádostech o zprostředkování pěstounské péče a osvojení, resp. správní řízení o žádosti o zařazení do evidence osob vhodných stát se pěstouny, pěstouny na přechodnou dobu a osvojiteli, pro správní řízení zahájená podáním žádosti na místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností do 30. 6. 2025 a pravomocně neskončená (včetně přerušovaných řízení), psychologem, který není pověřenou fyzickou osobou nebo zaměstnancem pověřené právnické osoby ve smyslu ustanovení § 48 odst. 3 písmena c) zákona o SPOD, a tedy nemusí tak splňovat k 1.7.2025 požadavek dle § 49a odst. 3 písm. c) zákona o SPOD?

Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění do 30. 6. 2025 nikde nehovoří o tom, že má být žadatel posouzen psychologem, ZSPOD toto vůbec neřeší, jde o zvykové nastavení každého úřadu. ZSPOD pouze říká (dnes v § 27), co se odborně posuzuje. U žádostí podaných na OÚ ORP do 30. 6. 2025 tedy bude postupovat KÚ podle stávajícího § 27 a osobnost žadatele atd. může posoudit zaměstnanec KÚ, který nesplňuje odbornou způsobilost pro vydání pověření.

- **Lze považovat za střet zájmů zajišťování odborné přípravy žadatelů pověřenou osobou, kterou je kraj nebo příspěvková organizace kraje, kdy správní řízení o žádosti vede krajský úřad, který je organizační složkou téhož kraje (pověřené osoby), nebo je možný střet zájmů ošetřen zákonem tím, že výběr pověřené osoby k realizaci odborné přípravy je odrazem svobodné vůle a volby účastníka řízení (žadatele)?**

Ne, o střet zájmů se v tomto případě nejedná – viz výše výklad k § 14 odst. 2 správního řádu.

- **Je třeba mít tuto skutečnost ošetřenu ve Standardech kvality pověřené osoby?**

Ano. Ve standardech by mělo být ošetřeno např. to, že oprávněnou úřední osobou nemůže být zaměstnanec KÚ, který je rovněž pověřenou osobou (nebo zaměstnancem pověřené osoby) a podílel se na přípravách či vypracovával posudek o psychické způsobilosti a opačně (pokud by zaměstnanec KÚ byl oprávněnou úřední osobou, která se podílí na správním řízení o žádosti o zprostředkování NRP a zároveň např. byl zaměstnán u pověřené osoby, která by prováděla psychologické posouzení, pak by ve standardech mělo být zpracováno, že nemůže posudek provádět, pokud vede správní řízení u těch samých žadatelů na KÚ).

- **Něco jiného je, pokud bude zaměstnanec KÚ – oddělení OSPOD žádat o pověření jako fyzická osoba – na půl úvazku bude psycholog KÚ a na půl úvazku psycholog jako PO? Je to možné? Sám by ten žadatel mohl požádat o vyloučení z podjatosti, že to vyřídí jiný kraj, či to bude vyřizovat kolega z jiného oddělení, který vyhodnotí podjatost, ale musel by mít způsobilost k SPOD, jde i o etiku, že v žádosti je možné vyčlenit, že nebude pověřovat v daném KÚ. Ve standardu je stejně třeba řešit střet, co může a nemůže posuzovat, že nemůže být oprávněná úřední osoba v kraji.**

Výše citované ust. § 14 odst. 2 správního řádu se nevztahuje na případy tzv. individuální podjatosti. To znamená, že pokud se projednávaná věc bezprostředně osobně týká zaměstnance/zaměstnankyně kraje zařazeného do krajského úřadu, může být tato skutečnost důvodem pro vyloučení konkrétní úřední osoby nebo všech oprávněných úředních osob KÚ z projednávání věci. To pak může vést buďto k pověření jiného zaměstnance/zaměstnankyně KÚ vyřízením věci, anebo k vyrozumění nadřízeného úřadu (MPSV) o nezpůsobilosti KÚ vyřídit danou věc z důvodu vyloučení všech oprávněných úředních osob (s nutností delegovat vyřízení věci jinému sousedícímu KÚ).

Pověření v praxi

- *Prokazování znalostí z oblasti NRP – je plně v kompetenci KÚ, jak toto posoudí, nastaví si vlastní kritéria – např. bude dostačující, když psycholog doloží, že pracoval dva roky v doprovázející organizaci a měl v péči rodiny pečující o cizí děti atd.*
- *Diagnostika dospělých – dle zákona nutná praxe alespoň 3 roky.*

Tento dokument vznikl v lednu 2025 a byl editován v březnu 2025. Je pravděpodobné, že v praxi s účinností od 1. 7. 2025 vznikne postupně potřeba dovysvětlení, upřesnění či vhodnějšího nastavení některých témat/dílčích kroků. Cílem tohoto dokumentu je možnost se na změny co nejvíce připravit. Na druhou stranu nelze předpokládat předem všechna

úskalí a potenciální problémy. Uvedené odpovědi jsou tedy platné k datu jejich zpracování.